

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

 KAŽIPOT
mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN1845-5034

junij 2010

letnik VI

št. **62**

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Urednica: Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajateljci:

Slovenski dom KPD Bazovica, Podpinjol 43, Reka
bazovica@bazovica.hr, za: Milan Grlica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, Reka

sreda: 10.00-12.00, vslonmg.ri@gmail.com

za: Dušana Gržeta

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ, Podpinjol 43, Reka

sreda: 10.00-12.00, vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr,

za: Marjana Mirković

ISSN 1845-5034

Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Mesečnik finančno podpirajo:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Franjo Bravdica, dvaindvajset let z zborom
SD KPD Bazovica. Foto: Istog Žorž

Karikatura:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

tajništvo, knjižnica in klubski prostori

torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

MePZ - vaje, ponedeljek: 18.00-21.00

Dramska skupina: po dogovoru

Folklorna skupina: sreda, 19.30-21.00

Plesna skupina: torek, 19.30-21.00, četrtek, 20.00-21.30

Dop. pouk slovenščine:

ponedeljek in torek, 18.00 - 21.00

Planinska skupina: torek, 20.00-22.00

Fotografska skupina: po dogovoru

Mladinska skupina: druga in četrta sobota, 16.00

www.bazovica.hr/mladinci

Svet SNM Mesta Reka, Svet SNM PGŽ:

sreda: 10.00-12.00, tel.: 324 321, 091 593 6086

Kažipot junij 2010, št. 62, letnik VI

d	dogodki.....	3
n	napovednik.....	14
g	gorski kotar.....	17
i	iz drugih društev in svetov.....	17
n	novo na knjižnih policah.....	20
n	nespregledano.....	20
a	aktualno.....	22
š	študij v RS.....	24

EGON: "VESELI PLANINC"

DOGODKI MAJ

4. maj
Transadria, Reka
Evropa za državljane 2007-2013

V okviru evropskega tedna v Primorsko-goranski županiji je v polno zasedeni dvorani podjetja Transadria na Reki potekala predstavitev programa Evropa za državljane, namenjena organizacijam civilne družbe, izobraževalnim in raziskovalnim ustanovam, sindikatom ter enotam lokalne in regionalne samouprave. V sodelovanju z Uradom Vlade Republike Hrvaške za društva, ki ima status Stične točke za omejen program, sta jo organizirala PGŽ in Regionalni informacijski center za mlade. Njihovi predstavniki so navzoče, med katerimi sta bili tudi članica upravnega odbora Slovenskega doma KPD Bazovića Barbara Riman in v imenu slovenskega manjšinskega sveta na ravni županije urednica Kažipota, seznanili s cilji programa, odprtimi razpisi in precej preprostimi prijavi za pridobitev finančne pomoči. Do tega pa manjšinski sveti na ravni županije, posebej vabljeni na to srečanje (?), zaradi rokov niso upravičeni, kajti mandat imajo do prihodnjih volitev, ki bodo predvidoma spomladi 2011.

Srečanje pa je imelo tudi praktično plat: omejeni sveti so namreč ob tej priložnosti prejeli tudi sporočilo pristojne službe PGŽ, da se lahko tega dne oglasijo v vratarnici PGŽ na Adamičevi 10 in kar tam mimogrede podpišejo in zapečatijo pogodbo o financiranju za leto. Posebno nezadovoljstvo nad novo lokacijo nekdanj slovesnega podpisovanja in v navzočnosti župana je izrazil predstavnik češke narodne manjšine PGŽ Antun-Toni Řehák in nov pristop označil za ponižujočega.

Marjana Mirković

4. maj
Državni zbor RS
Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu
in po svetu
13. seja

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je - na podlagi gradiva, ki ga je pripravil Urad Vlade Republike Slovenije za Slo-

vence v zamejstvu in po svetu -, obravnavala položaj slovenske narodne skupnosti v sosednjih državah. Kot je med drugim sklenjeno, bodo Državnemu zboru RS predlagali, naj jeseni obravnava novelo Resolucije o položaju slovenskih avtohtonih manjšin v sosednjih državah in s tem povezanimi nalogami državnih in drugih dejavnikov v RS (1996). Kar zadeva slovensko skupnost na Hrvaškem, je bila na seji omenjena vrnitev imena v preambulo ustave, pri čemer ima, po besedah ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjana Žekša, zasluge skupni poslanec slovenske, albanske, bošnjaške, črnogorske in makedonske narodne manjšine v hrvaškem saboru, dr. Šemso Tanković. Minister je še povedal, da je v pripravi seja Sveta za Slovence v zamejstvu, ki bo namenjena organiziranosti slovenskih organizacij in njihovem sodelovanju s Slovenijo predvsem v kulturi in gospodarstvu. Več: www.dz-rs.si

Marjana Mirković

4. maj
Galerija Raj, Reka
Štirje mušketirji

V galeriji Raj so se predstavili umetniki: slikarja, oče in sin, Ivan in Saša Dejanović, fotograf Goran Skorup in multimedijski ustvarjalec Karlo Dragan Došen, tudi lastnik galerije. Ob tej priložnosti je predstavil tudi kratki film z naslovom Karolina Reška, z igralko reškega teatra Olivero Baljak v glavni in edini vlogi. Film ni končan, namen predvajanja je bil najti sponzorje za uspešno sklenitev projekta.

Marjana Mirković

Sodelujoči in Tanja Čirić. Arhiv galerije Raj.

6. maj

SKPD Slovenski dom, Zagreb
Zveza slovenskih društev na Hrvaškem
Redna letna skupščina

Krovna organizacija slovenskih društev na Hrvaškem, ki bo leta 2012 praznovala dve desetletji, danes združuje štirinajst od sedemnajstih uradno registriranih slovenskih društev na Hrvaškem. Kot je Kažipot že pisal, sta dve društvi zgolj na papirju, med aktivnimi društvi pa le SKD Gorski Kotar iz Prezida (za zdaj) deluje zunaj zveze. Na redni letni skupščini na sedežu zveze so pregledali storjeno in načrte za prihodnje. Po srečanju, ki ni bilo odprto za javnost, je predsednik Darko Šonc, na čelu zveze že četrtri mandat, z velikim zadovoljstvom potrdil, da so se ga tokrat udeležili predstavniki prav vseh društev. Znova je poudaril pomen medsebojnega povezovanja in kot eno izmed prednostnih nalog napovedal pritegnitev mladih članov. Povedal je tudi, da se bodo rojaki z vse Hrvaške prvo nedeljo v oktobru letos verjetno zbrali v Osijeku.

Marjana Mirković

Oto Reisinger, razstava

Obisk v Zagrebu je bila za udeležence skupščine tudi priložnost, da si v društvu ogledajo zanimivo razstavo znanega in priljubljenega karikaturista Ota Reisingerja, organizirano v sodelovanju s Svetom slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb. Predstavljene so bile karikature tega legendarnega ustvarjalca, ki so nastale v zadnjih treh letih. Izbor del mojstra smeha in avtorja slavnega Pera, Klare, Grga in Štefekovih pustolovščin je pripravil umetnostni zgodovinar Frano Dulibić, ki se je na odprtju z njim tudi pogovarjal o bogatem petinšestdesletnem delu in obsežnem opusu, ki šteje okoli petdeset tisoč karikatur. Razstavo, tematsko razdeljeno na ekonomsko recesijo, tajkune, očete in sinove ter kmečki in »recesijski« turizem, šport in vsakdanjost, je odprl zagrebški župan Milan Bandić, na ogled pa je bila do 28. maja, nam je povedala prizadevna tajnica slovenskega manjšinskega sveta Agata Klinar Medaković, ki se je tudi tokrat potrudila in o avtorju razstave pripravila zanimivo in infor-

Tokrat popolnoma sklepčni. Foto: Marjana Mirković

mativno zgibanko, novico o dogodku pa pravčasno uvrstila tudi na novo in pregledno oblikovano spletno stran sveta. Čestitke!

Marjana Mirković

Tajnica društva SKPD Slovenski dom Mira Bahun.
Foto: Marjana Mirković

6.-30. maj
Knjižnica Mirana Jarca, Novo mesto
Mladen Bolfek, likovna razstava

V okviru evropskega programa čezmejnega sodelovanja v kulturi in projekta Be(sede)Ri(ječi), sklenjenega lani med knjižnicama Mirana Jarca iz Novega mesta in Ivana Gorana Kovačiča iz Karlovca, ki sodelujeta že več let in o katerem je Kažipot že pisal, je bila v Trdinovi dvorani odprta likovna razstava akademskega slikarja Mladena Bolfeka. Diplomant zagrebške likovne akademije na oddelku za slikarstvo, pri profesorju Vasiliju Jordanu, je doslej razstavljal na enajstih samostojnih (v Nemčiji, na Hrvaškem, v Sloveniji) in približno osemdesetih skupnih razstavah. Na ogled v novomeški knjižnici so bila zanimiva in impresivna dela, ustvarjena v tehniki olja na platnu (Zmenek, Pred dežjem, Izgubljeni, Banket, Brezdelje, Gasilci, Na postaji, Sprehod, Dvom, Krčmar, Gospodar, Nočni čuvaji, Resignacija, Tihotavec, V krčmi).

V spremljajočem katalogu je Željko Mavretič med drugim zapisal, da se v celotni Bolfeкови pripovedi nezadržno ponuja obdelava teme človeka v odnosu do njegove okolice z vsemi njegovimi strahovi, pogumom v njem in nevarnostmi tega njegovega okolja (Nočni čuvaji, Gasilci). Zdi se, da je vse podvrženo liku človeka, da bi ta čim bolj izstopal, zato temu namenu služita tako izložba in zid, poln plakatov, kot tudi preostali deli arhitekture, ki v ospredje postavljajo človeka, in sicer ne le njegov lik, temveč ga okarakterizirajo tudi kot bitje, soočeno z vsakdanom.

Skozi njemu lasten likovni izraz akademski slikar Mladen Bolfek kaže in dokazuje svojo humanost - človečnost ter trdno in odločno koraka po izbrani poti svoje umetnosti.

Marjana Mirković

Mladen Bolfek, *Banket*, olje na platnu

14. do 16. maj
Lovran - Baška
Črna ovca

Črna ovca vztraja že peto leto, kljub pomanjkanju denarja, krizi in različnim drugim nevesočnostim, in je prireditev tistih in za tiste, ki so drugačni, ki niso povprečni, ki želijo nekaj več, ki so črne ovce. Letoŕnja prireditev se je začela v petek s sprejemom črne ovce, imenovanim Black Carpet, in proslavo petega rojstnega dne v galeriji Zvonimir ter se nadaljevala z veliko glasbe, jadrarno regato, s planinarjenjem, performansi, predavanji, z gledališko predstavo Hotel Babilon, ki je, sicer v drugi izvedbi, že gostovala tudi na deskah odra Slovenskega doma KPD Bazovica, in s številnimi drugimi dogajanji v naslednjih dveh dneh. Vreme organizatorju ni bilo naklonjeno, tako da so

nekatero dogodke na odprtem morali odpovedati, toda to ni zmanjšalo tradicionalne kvalitete prireditve.

Planinci KPD Bazovica vsa leta organizirajo planinski del prireditve, prejšnja leta z nekaterimi drugimi planinskim društvi, letos pa kar sami. Čeprav je nekaj dni prej bila napovedana udeležba več kot 120 planincev, se jih je zaradi zelo slabe napovedi s črno burjo na startu zbralo samo dvajset, dvajset pravih črnih ovac. Pogumni so imeli srečo, dežja med pohodom skoraj ni bilo, veter tudi ni bil tako močan, kot je bilo napovedano. Planinci so se najprej povzpeli do *mrgarjev* (pastirskih ograd) na Staroščini, potem pa so spremenili načrt in niso odšli do Vele luke, saj je bilo kosilo, ki naj bi jih tam čakalo, odpovedano, gostilna ni delala in še ladja ne bi mogla priti ponje zaradi izredno velikih valov v Velebitskem kanalu. Zato so planinci krenili navkreber skozi progone in mimo lokve na Južni proti *Mjesecu*, ki so ga dosegli v dobri uri hoje. Sledila sta še spust nazaj v Baško in ogled številnih prireditev, seveda pa brez znane baščanske jagnjetine tudi ni šlo.

Posnetke s prireditve si bralci lahko ogledajo na spletni strani www.baska.hr.

Darko Mohar

Planinske ovce v Staroščini. Foto: Marino Dubrovic

15. maj
Italijanska skupnost, Pulj
Dramska skupina Slovenskega doma KPD
Bazovica

Poročilo o gostovanje dramske skupine Slovenskega doma KPD Bazovica v Pulju, na povabilo SKD Istra, nam je poslala tajnica reškega društva in članica te skupine Zdenka Jelovčan:

»V soboto, 15. maja, v popoldanskih urah smo se člani dramske in foto skupine odpravili na

gostovanje v Pulj na povabilo slovenskega kulturnega društva Istra. Zelo smo se veselili izleta v Istro in naše predstavitev. Žal nam vreme sploh ni bilo naklonjeno, vso pot in ves čas je namreč padal dež. Spet nas je peljal naš voznik Franko. S krajšim odmorom v značilnem istrskem objektu smo pravočasno prišli do Circola v Pulju in tam z začetkom ob 19.00 imeli nastop z našo komedijo *Romeo in Julija*, pa še kaj ... Za člane foto skupine pa je bila v galeriji SKD Istra ob 21.00 organizirana razstava fotografij *Realnost* naših objektivov. V Circolu, zelo razkošni in modernizirani stavbi, nas je pričakala in pozdravila tajnica SKD Istra Jasmina Ilič Draković, hišnik nam je pokazal dvorano, garderobo in ostale prostore. Kot po navadi smo odložili kulise ter druge rekvizite, se osvežili s sokom in kavo v bifeju Circola in se začeli pripravljati za nastop. Zaradi dežja nismo mogli niti na krajši sprehod. Medtem so člani foto skupine odnesli svoje fotografije v prostor, namenjen za razstavo, in jih pripravili. Prišel je čas za nastop. Med občinstvom so bili tudi naši fotografi, ki so nas bodrili. Kljub temu da dvorana ni bila nabito polna, je občinstvo pozorno spremljalo naše dogodke in po potrebi ploskalo. Zadovoljni smo bili tudi s to predstavo, saj je največja nagrada za naš trud in dobro voljo ravno spontan in iskren aplavz! In tega smo imeli! Na oder je prišla predsednica SKD Istra Kladija Velimirović, nas pozdravila in čestitala za dobro igro ter vsakemu od igralcev podarila rožo.

Zatem smo odšli pogledat še razstavo fotografij, ki je tudi bila zelo lepo obiskana in uspešna, ter na koncu vsi zadovoljni odšli v nov prostor društva na večerjo in skupno druženje s člani SKD Istra. Po izredno prijetnem večeru smo se z lepimi občutki ob dežju vrnili do avtobusa in srečno prišli do Reke domov. Hvala SKD Istra za gostoljubnost!«

Zdenka Jelovčan

Z nastopa v Pulju. Foto: Tolja Hromin

Razstava v Pulju. Foto: Ilija Dadasović

16. maj
PD Strilež, Crikvenica
Sprehod za zdravje, Grižane

Udeleženca pohoda Ivo Marušić, Jasna Zazijal - Marušić

Kljub slabemu vremenu in še slabši vremenski napovedi se nas je na glavnem trgu v Grižanah zbralo kar lepo število planincev in sprehajalcev. Bilo nas je okoli 70. Ljubeznive planinke in planinci iz Crikvenice so nas pričakali, kot se spodobi. Ponudili so suhe fige in žganje, vsak udeleženec pohoda je dobil prospekte in simbolično vrečko soli.

V davnih časih so prebivalci Vinodola in Crikvenice v Gorskem Kotarju menjali sol iz morja za žito in krompir. No, vsaj nam ni bilo treba nositi krompirja s planine.

Vreme nam je bilo v pomoč. Ni deževalo, pa tudi sonca ni bilo. Malo je pihljalo in bilo je prijetno hoditi po sveže ozelenelem gozdu in mokrem listju.

Na trgu smo se razdelili v dve skupini: skupina A in zahtevnejši planinci so hodili približno pet ur po novih kamnitih stopnicah na Klamarušo in se dvignili 450 m na planino, kjer so prebivalci Vinodola obdelovali polja in nabirali les za kurjavo.

V skupini B so bili *sprehajalci*. Hodili so približno dve uri, ob cerkvi Sv. Martina v Grižanah, pod ruševinami Frankopanske trdnjave, mimo izvira Podgrad do Belgrada in cerkve Marije Snežne pri pokopališču Grižane Belgrad, ki je bila žal zaklenjena.

Grižane-Belgrad, planinci in prekrasen pogled na Krk. Foto: Ivo Marušić

Med potjo smo imeli učne ure o zgodovini tega prelepega kraja. Organizatorji so pripravili prospekte, ki so na vpogled v čitalnici Slovenskega doma KPD Bazovica.

Nadaljevali smo po cesti za vasjo Baretiči do vasi Antovo. Tam je bil počitek. Ogledali smo si skalo, ki je zgrmela s planine ob potresu 16. maja 1976.

Jasna in skala v vasi Antovo. Foto: Ivo Marušić

Pot nazaj je bila prijetna. Utrujene noge so se vleklo po cesti nazaj v Grižane. Med potjo so nas pričakovale prijazne domačinke, ponujale žganje, kavo, vino in mi smo se ustavljali, klepetali in počivali.

Na cilju sta nas čakala fižol in ploha - kaj kmalu bi iz fižola nastala fižolova juha. Lilo je kot za stavo.

Vidimo se drugo leto, Jasna in Ivo Marušić
 Jasna Zazijal Marušić

17. maj
Prešernova dvorana SAZU, Ljubljana
Nagradni natečaj

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je podelil nagrade VIII. nagradnega natečaja za diplomatska dela. Nagrade so podelili na slovesnosti v Prešernovi dvorani Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani.

Na področju Slovenci v zamejstvu sta bili podeljeni dve prvi nagradi, prejemnika sta Danijel Grafenauer za živiljenje in delo Julija Felaherja in Koroški Slovenci in Kaja Širok za nalogo z naslovom Kolektivno spominjanje in kolektivna pozaba v obmejnem prostoru: spomini na Gorico 1943-1947. Druga nagrada ni bila podeljena, tretjo pa je prejela Ana Cukijati za delo Spodbude literarnega ustvarjanja Pavline Pajk. Na področju Slovenci v izseljenstvu prva nagrada ni bila podeljena, drugo je dobila Dijana Lukić za nalogo Slovenci v Vojvodini, Društvo Slovencev Kredarica v Novem Sadu, tretjo pa Jurij Pavel Emeršič za delo Slovenski izseljenski duhovniki v primežu represivnih posegov »ljudske oblasti«, s poudarkom na ozemlju Zvezne republike Nemčije.

Navzoče je uvodoma pozdravil minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš, državni sekretar dr. Boris Jesih pa je utemeljil izbiro dobitnikov priznanj.

Več: www.uszs-gov.si

Marjana Mirković

18. maj
Slovenski dom KPD Bazovica
Srečanje pesnikov haikuja

Tradicionalno mednarodno spomladansko srečanje pesnikov haikuja na Reki je tokrat potekalo na vrtu Slovenskega doma KPD Bazovica. Dogodek, že enajsti zapored, so v prostorih Ri-info na reškem Korzu v imenu organizatorjev - reškega Društva haiku pesnikov, Hrvaškega književnega društva in hrvaško-japonskega društva prijateljstva - napovedali dr. Jadran Zalokar, Valerio Orlić in Borivoj Bukva. Dr. Jadran Zalokar je ob tej priložnosti znova poudaril, da so pesniki haikuja z Balkana poleg japonskih na prvem mestu v svetu. Pri tem imajo

ustvarjalci s Hrvaške pomembno mesto, obenem pa tako v svetu promovirajo tudi hrvaško kulturo, je rečeno.

Jadran Zalokar je predstavil več publikacij haikuja, ki so jih prejeli od tovrstnih ustvarjalcev iz tujine, in prebral pesmi avtorjev, posebej povabljenih k sodelovanju, kot so Saša Važič, Alenka Zorman, Dejan Bogojević in Dragan Ristić. Valerio Orlić je predstavil pesniško zbirko Zinaide Koševoj in napovedal nove knjižne naslove ter malo antologijo poezije haikuja, pesniki pa so prebrali del svojega ustvarjanja.

Ob koncu srečanja, na katerem so prikazali tudi film o pesnikih haikuja na Hrvaškem, so napovedali, da bo prihodnja prireditev v galeriji Laurus v Lovranu.

Marjana Mirković

Dr. Jadran Zalokar in obiskovalci.

Foto: Rajko Đedović

20. maj
Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (USZS), Ljubljana
Gospodarsko sodelovanje s Slovenci v sosednjih državah

Delovna skupina za pripravo strategije Vlade RS o sodelovanju med Slovenijo in slovensko narodno skupnostjo v sosednjih državah na področju gospodarstva do leta 2020 se je sešla na drugi seji, na kateri so obravnavali osnutek strategije, ki je bil dopolnjen z nekaterimi predlogi posameznih članov.

Sporočilo, objavljeno na spletni strani urada, med drugim poudarja, naj strategija upošteva naslednje: *krepitev obmejnih regij v smislu povezovanja obmejnega prostora, kjer je*

beg možganov še posebej prisoten; vključitev predstavnikov manjšine v upravne odbore čezmejnega sodelovanja; ker se manjšina na področju gospodarskih aktivnosti srečuje s pomankanjem kadrov, se predlaga opravljanje prakse v boljših podjetjih v Sloveniji in sosednjih državah, izmenjavo bi v okviru priprave strategije obravnavala posebna delovna skupina v sodelovanju z univerzami in ministrstvi za šolstvo in šport ter visoko šolstvo; skupna promocija teritorija (npr.: Kras, Brda, Karavanke), v tej zvezi bo sledilo srečanje s predstavniki turističnih združenji in zbornico za gozdarstvo; v Porabju pripravljajo predvsem razvojne projekte, ne pa izključno gospodarskih projektov. V ožjo delovno skupino naj se povabi tudi ministrstvo za kmetijstvo, ker je ena ključnih panog kmetijstvo in razvoj podeželja, ki ima posebno vlogo za ohranitev in razvoj obmejnih območij, kot poselitvenega območja avtohtone narodne skupnosti.

Za slovensko narodno skupnost na Hrvaškem je rečeno, da je njen prispevek k strategiji lahko v širšem razvojnem smislu, saj posebej slovenski gospodarski dejavniki na tem območju niso prisotni. V pripravi so projekti za prijavo na razpis, ki bo junija. Urad za Evropo posreduje informacije o projektih USZS, ko bodo projekti dokončno izdelani.

Na seji je bila navzoča tudi predstavnica reškega Urada za Evropo Petra Aničič, ki v delovni skupini za pripravo omenjene strategije zastopa Hrvaško.

Marjana Mirković

20. maj

Univerzitetna knjižnica, Reka
Ikonografija smrti v srednjem in novem
veku
Mednarodno znanstveno srečanje

Mednarodno znanstveno srečanje na Reki z naslovom Ikonografija smrti je v organizaciji oddelka za umetnostno zgodovino in centra ikonografskih študij na reški filozofski fakulteti potekalo v prostorih univerzitetne knjižnice, na njem pa je sodelovalo trideset znanstvenikov iz petnajstih držav. Temo smrti so kot izjemno široko in pomembno - v zgodovini človeštva je bila predstavljana v likovnih upodobitvah in drugih umetniških medijih v

različnih ikonografskih različicah in vsebinah, umesčenih v širše sociološke in pripadajoče kulturne okvire - obravnavali z različnih vidikov, kot so med drugim metodološki pristopi v ikonografski disciplini, nove metode raziskovanja starih tem in dialog s teološkimi razmišljanjem.

Med sodelujočimi se je srečanja udeležila tudi predavateljica umetnostne zgodovine na ljubljanski filozofski fakulteti dr. Nataša Golob, redna profesorica za umetnost srednjega veka v zahodni Evropi.

Marjana Mirković

20. maj

Hotel Epicenter, Postojna
Informativna delavnica

Podpredsednica Slovenskega doma KPD Bazovica Jasmina Dlačič se je v Postojni udeležila delavnice, namenjene pripravam na razpise za evropska sredstva.

»V hotelu Epicenter v Postojni je 20. maja potekala Informativna delavnica v okviru 2. skupnega javnega razpisa Operativnega programa IPA Slovenija-Hrvaška 2007-2013. Na delavnici je predstavnica SVRL (Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko, op. ur.) Vesna Resinovič s predstavniki skupnega tehničnega sekretariata programa Gordano Stanišič, Barbaro Beričič in Tadejem Baškovičem podala nekaj osnovnih informacij o aktualnem razpisu, opozorili pa so nas tudi na najpogostejše napake iz prejšnjega razpisa. Udeleženci smo imeli še priložnost postaviti vprašanja ter tako dobiti natančnejše informacije o tem, kar nas zanima glede prijav.«

Jasmina Dlačič

21. maj

Slovenski dom KPD Bazovica
Pred referendumom o arbitražnem
sporazumu s Hrvaško

Na pobudo Slovenske izseljenske matice sta pred referendumom o arbitražnem sporazumu med Slovenijo in Hrvaško člane Slovenskega doma KPD Bazovica obiskala njen tajnik Janez Rogelj in uradni govorec Ministrstva RS za zunanje zadeve dr. Milan Balažič. Namen

srečanja je bil pred referendumom seznaniti članstvo s celovito in objektivno informacijo o omenjenem sporazumu, kar so navzoči rojaki ocenili za dobrodošlo novost, glede na to, da na Reki (še) ni mogoče spremljati programov slovenskega radia in televizije in ne kupovati slovenskega tiska.

Zelo zadovoljni s predstavitvijo nastanka meje in razvoja spremljajočih dogodkov so dr. Milanu Balažiču, ki ga je čakala še pot na novo srečanje, zastavili vrsto vprašanj tudi o možnih razpletih pri referendumski zavrtnitvi, za katero pa, če sklepamo po razpoloženju med občinstvom, ni nobene bojzani.

Marjana Mirković

Janez Rogelj in dr. Milan Balazic.

Foto: Marjana Mirković

22. maj

**Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Kreativna delavnica Šopek, SKPD Slovenski
dom Zagreb**

Društvo na Reki je z razstavo obiskala skupina ustvarjalnih članic in članov kreativne delavnice Šopek, ki deluje v okviru SKPD Slovenski dom v Zagrebu. Novico o gostovanju nam je poslala podpredsednica Slovenskega doma KPD Bazovica Jasmina Dlačič:

»Kreativna delavnica Šopek iz Slovenskega doma Zagreb je 22. maja gostovala v KPD Bazovica. Na odprtju razstave so bile navzoče skoraj vse članice delavnice skupaj z njihovim vodjo g. Šimunovičem ter go. Miro iz Slovenskega doma Zagreb. Članice so prikazale svoj kreativni zaklad, ki je sestavljen iz prekrasnih šopkov papirnatih rož, poslikanih uporabnih predmetov, kot so steklenice in krožniki ter velikonočni pirhi. Stene društva so poleg tega krasile še njihove enkratne slike v tehnikah olja na platnu ter akvarela. Odprtje razstave

sta popestrili mladi pianistki Sara Rapotec in Satoko Takahashi, ki sta kar štiriurno zaigrali na klavirju. Res lepo je bilo mogoče preživeti sobotni večer.«

Jasmina Dlačič

Šopek obiskovalk. Foto: Andrea Čučič

24. maj

**Mestna hiša, Reka
Odbor za narodne manjšine**

Sedme seje Odbora za narodne manjšine, namenjene zastopnosti manjšinskih tem v lokalnih medijih, skladno z določbami Ustavnega zakona o pravicah narodnih manjšin, se je udeležila tudi predsednica Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Dušanka Gržeta. Razpravljali so o gradivu, ki so ga prejeli od reškega dopisništva HRT, edinega, ki se je odzvalo z odgovorom in pregledom objavljenih prispevkov v letu 2009. Kot je razvidno, je bilo iz reškega studia na HRT skupno objavljenih 72 prispevkov, ki neposredno zadevajo življenje in delo manjšin, večina (48) v tematski oddaji Prizma. Podatki o posamični zastopnosti manjšin pa kažejo, da so bili o Slovincih (od skupno 18 manjšin) objavljeni štirje prispevki (13. januarja o založništvu v Slovenskem domu KPD Bazovica, 25. junija ni navedeno, a verjetno ob dnevu državnosti, 15. julija o predstavi Romeo in Julija in 17. novembra o predstavitvi knjige Kako si mi lepa, dežela domača, avtorja Slavka Arbitra). Po besedah Dušanke Gržeta so na seji, kot je bilo pričakovati, med drugim tudi opozorili, da stroškov za plačane promocije nekaterih manjšinskih svetov na lokalni komercialni TV postaji Ri-TV ne bodo krili.

Naj pri tem spomnimo še na tematsko sejo Sveta za narodne manjšine RH, posvečeno medi-

jem, na kateri so obravnavali izsledke analize o zastopanosti narodnih manjšin na radijskih in televizijskih programih HRT ter programov v manjšinskih jezikih v letu 2009 v skladu z Ustavnim zakonom o pravicah narodnih manjšin in Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih. Omenjena zakonodaja HRT namreč obvezuje k objavi oddaj, namenjenih informiranju pripadnikov narodnih manjšin in tudi celotne javnosti o narodnih manjšinah. Svet za narodne manjšine je izvedbo omenjene analize naročil zagrebški fakulteti za politične vede v sodelovanju s Centrom za mednarodne in varnostne študije. Izsledke analize sta predstavila avtorja dr. Igor Kanižaj in dr. Viktorija Car. Kot so poudarili člani sveta, je HRT ključni medij, ki vpliva na položaj in promocijo narodnih manjšin, ki bi morale biti predstavljane z nepristranskim pristopom in kot enakopravni subjekt družbenega dogajanja, brez predsodkov in stereotipov. Analiza je pokazala, da HRT te vloge ne izpolnjuje, kljub siceršnjemu nekemu napredku. Informiranje ni v skladu s hrvaško in mednarodno zakonodajo, je pomanjkljivo in ne spremlja aktualne problematike, s katero se srečujejo pripadniki manjšin, ter večinoma ostaja na ravni folklorne, tradicionalne kulture in kulinarike. Poleg opozorila, da še vedno obstaja toleranca do sovražnega govora na programih, kar je nedopustno, je posebno ilustrativen podatek, da se v zajetnem dokumentu na 292 straneh z naslovom Programska usmeritev HRT za leto 2010 vsebina, namenjena oddajam o narodnih manjšinah, nahaja na strani 290 in to v - 16 vrsticah!

Rečeno je bilo še, da je na lokalnih radijskih postajah Hrvaškega radia treba še naprej razvijati manjšinski program in omogočiti pripadnikom manjšin, da sodelujejo pri osmišljanju programov; nujno je vzpostaviti merila za vrednotenje prijav na razpis in nadzor nad porabo sredstev v okviru Sklada za spodbujanje pluralizma, namenjenih ustvarjanju programa za manjšine. Med sklepi, objavljenimi na spletni strani www.nacionalne-manjine.info, je še zapisano, da je predsednik sveta dr. Aleksandar Tolnauer v prizadevanju za vključitev manjšinske problematike v vse programe HRT predlagal, da ta v prihodnje pripravlja šestmesečno poročilo o programu za manjšine in skupne sestance s svetom na to temo.

Marjana Mirković

26.-29. maj
Koper, Trst, Umag
11. mednarodno čezmejno srečanje
Forum Tomizza

Letošnji 11. Forum Tomizza so v Kopru napovedali Milan Rakovac, znani istrski književnik in publicist ter vodja projekta, Irena Urbič, ena od nosilk projekta, Neven Ušumović, vršilec dolžnosti ravnatelja umaške mestne knjižnice, Mario Steffe, predstavnik italijanske skupnosti iz Kopra, in Patrizia Vascotto, predsednica društva Gruppo 85, ki skrbi za dejavnosti v Trstu. Forum Tomizza, na katerem je v preteklem desetletju sodelovalo več kot 300 intelektualcev iz širšega italijansko-slovensko-hrvaškega prostora, skuša zaznavati in osvetljevati družbene probleme ob mejah ter Istro dojema kot odprt prostor mednarodnega dialoga in komunikacije. Letošnji forum, namenjen vprašanju, kam gre današnji svet, je potekal na temo *Status quo ... vadis?* Perspektive (multi)kulturnega aktivizma ali Kaj ostane, ko ugasnejo luči na odru? Svoje poglede na stanje duha v času krize so na simpozijih ponudili strokovnjaki iz Italije, Bosne in Hercegovine, Srbije, Makedonije in Hrvaške. Razglasili so tudi zmagovalko letošnjega mednarodnega literarnega natečaja Lapis Histriae 2010, razpisanega na isto temo, in v okviru Foruma Tomizza, organiziranega četrtič zapored. Strokovna žirija je med 79 besedili, ki so jih poslali hrvaški, srbski, bosanski, italijanski in slovenski avtorji, nagradila mlado absolventko dramaturgije iz Beograda Jeleno Dokić, med finalisti je bil tudi Miha Mazzini (Ljubljana). V umaški galeriji Marin so predstavili hrvaški prevod romana *Dekle iz Petrovije* Fulvia Tomizze, srečanje pa sklenili z odkritjem doprsnega kipa Tomizze.

Marjana Mirković

27.-30. maj

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Obisk slovenskega društva iz Kaknja

Slovenski dom KPD Bazovica so znova obiskali člani Slovenskega združenja meščanov iz Kaknja iz Bosne in Hercegovine in tudi tokrat jih je številna ekipa gostitelja sprejela s pristržno dobrodošlico. Tudi na poznejšem kulturnem večeru v klubskih prostorih Slovenskega doma je bilo premalo prostora za vse, ki so želeli pozdraviti goste in si ogledati likovno razstavo njihovega člana, slikarja Zvonka Ostojića, ter tradicionalna ročna dela, ki so jih ustvarile pridne roke članic ženskega društva Alternative iz Kaknja. Predsednika obeh društev, Milan Grlica in Jožef Špringer, sta izrazila veliko zadovoljstvo nad vnovičnim srečanjem, to pa so potrdili tudi vsi navzoči obiskovalci, ki so si ob tej priložnosti kot uvod v večdnevno in znova nepozabno druženje skupaj z gosti ogledali še fotografije in videoposnetek s poti v BiH.

Jožef Špringer nam je v krajšem pogovoru med drugim povedal, da se je tudi njihovo društvo vključilo v nedavno ustanovljeno krovno organizacijo vseh slovenskih društev v BiH, tudi tistih iz Republike Srbije. Zveza za zdaj še ni registrirana, njena predsednica je Sanja Bogdanović, podpredsednik Vojislav Dimitrijević, član nadzornega odbora pa je tudi upokojeni sodnik Mirko Lapajne iz Kaknja. Poleg društva v Kaknju rojaki organizirano delujejo še v Brezi, Zenici, Vitezu, Sarajevu, Tuzli, Doboju, Banjaluki in Prijedoru.

Društvo v Kaknju je imelo ob nastanku leta 1992 evidenco o članstvu po družinah, na začetku jih je bilo 220, med njimi tudi iz Visokega, Vareša, Travnika in Breze. Dejavnost je sprva obsegala tudi pouk slovenskega jezika, ki se ga je Jožef Špringer lotil sam, kar mu ni bilo težko, glede na to, da je po poklicu učitelj glasbe, sicer pa je bil večino staža dirigent godbe na pihala v rudarski glasbi Kakanj. Danes je v društvu aktivnih več sekcij: ljubitelji narave, šahisti in ribiči ter slikarska in ženska, ki sta se predstavili tudi med tokratnim obiskom na Reki. Zaradi razmer za delovanje društva je Jožef Špringer med drugim izrazil globoko obžalovanje, da ni razumevanja za njihov po-

ložaj oziroma da imajo več kot skromno letno blagajno. Od začetka tega leta, odkar morajo plačevati še najemnino za društveni prostor, v katerem se srečujejo dvakrat na teden, ta namreč zadostuje - če sploh -, komaj za preživetje.

Slovenski dom KPD Bazovica je pripravilo pešter program z družabnimi večeri in izletom v Istro (vodje poti: zakonca Aničić, Dijana in Mario ter Aga in Silvina Babahmetović) in dan pozneje še v Bakar, od tam pa z ladjo Vila Velebita do Krka. Vtise o večdnevnom obisku članov slovenskega društva iz Kaknja je zbrala članica Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije Jasna Zazijal Marušić.

Marjana Mirković

Naše drugo srečanje na Reki

»Slovenski dom KPD Bazovica na Reki so že četrtrič obiskali rojaki in prijatelji iz društva Slovensko združenje meščanov občine Kakanj iz Bosne in Hercegovine.

To, kar se je začelo kot SREČANJE, je raslo in zrastle v veliko prijateljstvo. Vsi sodelujemo in nobeno delo ni odveč, da bi bilo našim gostom in seveda tudi nam nadvse prijetno in veselo. Nekateri vzamejo dopust, da bi bili devetindevetdeset pika devetindevetdesetodstotno zraven.

27. maj

Še eno srečanje z našimi prijatelji je napovedano.

Čakati ... to je vedno težko.

Na Vratih Jadrana so jih pričakali Darko, Milena in Gilio ter z njimi odšli v Hotel v Rupí.

Mi pa smo kar čakali ... joj, kako so počasni! Izvedeli smo, da se jim je zrak vtihotapil v nafu in so obstali v Ravni Gori. Pa so kljub temu počasni.

Ko so se na vratih vrta Slovenskega doma prikazali prvi gostje, smo bili vsi gostitelji navzoči in čakajoči.

Potem kar po vrsti pozdravi, poljubi, objemi, predstavljanje neznanih. Kosilo se je nadaljevalo z večerjo, mi pa smo kar naprej klepetali, pili in peli. Pogledali smo film iz Kaknja iz leta 2008, in po čakanju je bilo še težje oditi domov.

Zvonko Ostojić. Foto: Anita Hromin

Članice društva Alternative. Foto: Anita Hromin

Oddih na vrtu. Foto: Anita Hromin

V Kršanu. Foto: Anita Hromin

28. maj

Čakamo mi - čakata večerja, »fritaja od šparug«, in dobra volja. Po večerji, ki smo se je vsi udeležili, smo z zbranimi močmi peli, plesali in klepetali.

29. maj

»Plovi, plovi, plovi mala barka, a u njemu čiribiribela« vsi.

Zbrali smo se v Slovenskem domu in se z avtobusom odpeljali v Bakar. Tam smo splezali na šolsko ladjo Vila Velebita in počasi odpluli v že naš zaliv Voz.

Vreme se je umirilo, sonček je sijal, malo je pihljalo, bilo je prijetno, samo morje se še ni ogrelo. Pa je bilo kljub temu nekaterim čofotanje v morju prijetno.

Potem vse tiho je bilo - pojedina.

V senci in na svežem zraku v prijetni družbi tekneti jedača in pijača. Ob spremljavi dveh kitar smo tudi zapeli.

V večernih urah je tudi vrnitev bila v stilu. V Bakru smo se poslovili od posadke, morja in ladje. V Slovenskem domu smo še naprej peli in plesali.

30. maj

Nekdo je na plakatu za šalo, kjer piše došli, prekril d. Naši gostje tega niso videli ...

Ko so odhajali, so se nam vsem zasolžile oči ... Odhajanj se pač ne moreš naučiti in navaditi. Vedno so težka.

Sklep

Vsi smo si bili edini, vsi smo delali z ljubeznijo in velikim srcem.

Zato je bilo srečanje uspešno.

Zasluge gredo predvsem ekipi sanj.«

Jasna Zazijal Marušić

Sprejem. Foto: Anita Hromin

31. maj

Mestna hiša, Reka
Obnova balkanologije - Zahodni Balkan -
poti in stranpoti
Omizje

V organizaciji Sveta srbske narodne manjšine Mesta Reka in na pobudo njegove predsednice Darinke Janjanin je v reški mestni hiši potekalo srečanje z naslovom Obnova balkanologije - Zahodni Balkan - poti in stranpoti. Gostje so bili dekanja ljubljanske fakultete za podiplomski humanistični študij Institutum Studiorum Humanitatis (ISH) dr. Svetlana Slapšak, ki je tudi direktorica srbskega kulturnega centra Danilo Kiš v Ljubljani, predsednik Srbskega narodnega sveta (*Srpsko narodno vijeće* SNV) dr. Milorad Pupovac in znani hrvaški novinar in publicist Drago Pilsel.

Dr. Svetlana Slapšak (1948) je diplomirala, magistrirala in doktorirala na Oddelku za antične študije Filozofske fakultete Univerze v Beogradu. Predava grški jezik, balkanologijo, žensko književnost na oddelku za sociologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, na ISH je koordinatorica dveh študijskih programov, Antropologije antičnih svetov in Antropologije spolov ter nosilka in predavateljica na več modulih. Je članica več mednarodnih ustanov, med drugim glavna urednica časopisa za žensko kulturo ProFemina in članica redakcije projekta Central and East European Literary History Univerze v Torontu. Predavala je na številnih tujih univerzah.

Marjana Mirković

NAPOVED JUNIJ

3. -6. junij

SKD Cankar, Sarajevo

Dramska skupina KPD Bazovica, reka
Romeo in Julija (pa še kaj)

Na povabilo slovenskega društva SKD Cankar iz Sarajeva bo dramska skupina KPD Bazovica nastopila s komedijo Romeo in Julija (pa še kaj). Komedijo Romeo in Julija (pa še kaj) je napi-

sal Vjeko Alilović, režiral Serdo Dlačić, v njej pa igrajo: Ivana Baković (hčerka Maja), Stojan Dragaš (Marino/Romeo), Milan Grlica (igralec Dinko), Nataša Grlica (igralka Albina), Anita Hromin (igralka Sonja), Zdenka Jelovčan (igralka Mirela), Loredana Jurković (igralka Ivanka), Kristina Lalić (Darija/ Julija), Siniša Posarić (režiser Mario Knežak) in Alojz Usenik (selektor dr. Janez Butara). Šepetalec je Vitomir Vitaz, za tehniko skrbi Tolja Hromin, avtor fotografij za plakat je Istog Žorž, scenografija pa je delo dramske skupine. Komedijo je prevedla Jasna Zazijal-Marušić, gledališki list pa urednica Kažipota.

Marjana Mirković

3.-6. junij Izlet planinske skupine na Vis

Izlet planinske skupine na Vis je bil že napovedan v eni od prejšnjih številka Kažipota, da bi se za izlet lahko prijavilo čim več članov KPD Bazovica. Zanimanje je bilo veliko, saj je bilo poleg vzpona na najvišji vrh Hum v načrtu, da udeleženci obišejo še Modro jamo na Biševu, mestece Vis in utrbe v njegovi okolici, Komižo, ob prihodu Split, ob vrnitvi pa Cerovačke pečine pri Obrovcu. Pa še morje bo dovolj toplo za kopanje.

Darko Mohar

4. junij, 19.00 Narodna čitalnica, Kostrena Razstava društev Poc in Most, Ajdovščina

V okviru sodelovanja s sorodnimi društvi bo društvo Vali iz Kostrene obiskala petdesetčlanska skupina dveh društev iz Ajdovščine, Poc, ki združuje keramike, in Most, v katerem ustvarjajo slikarji. Ob tej priložnosti bodo v prostorih Narodne čitalnice v Sveti Luciji v Kostreni postavili razstavo del gostujočih umetnikov, napovedujejo pa tudi kulturni program. Društvo za ustvarjalno delovanje Vali je bilo ustanovljeno leta 2006 in zaradi navdihnjenega ustvarjanja uporabnih in okrasnih izdelkov iz gline se je kmalu uveljavilo v ožjem in širšem okolju. S tečaji, ki jih vodi znani reški keramik Boris Roce, je društvo občutno povečalo število svojih članic, ki prihajajo iz vseh generacij in tudi z Reke. Društvo sodeluje pri večini kostrenskih kulturnih dogajanj, izdelki njegove

vih članic pa so bili uvrščeni tudi med protokolarna darila Mesta Reka in Občine Kostrena, ki njegovemu delovanju iz svojega proračuna namenja tudi finančno pomoč. Izdelki so na ogled in na prodaj v prostorih delavnice na Trgu sv. Barbare 1, v čudovitem okolju tik ob cerkvis enakega imena.

Marjana Mirković

10. junij,
ob 10.00; 12.00; 14.00; 16.00; 18.00;
20.00
Galerija Juraj Klović, Reka
Štirideset let pozneje

V organizaciji Hrvaškega društva likovnih umetnikov bo v reški galeriji Juraj Klović v šestih terminih odprta enodnevna razstava fotografije z naslovom Štirideset let pozneje. Avtor je znani reški fotograf, tudi mentor fotografske skupine v Slovenskem domu KPD Bazovica, Istog Žorž.

Istog Žorž (1947) se je po končani srednji šoli in izobraževanju na področju fotografije uspešno posvetil fotografiji. Od leta 1961 je član fotokluba Color, deluje kot samostojni umetnik in ima za seboj več kot tristo skupinskih in dvajset samostojnih razstav.

Marjana Mirković

Vedno nasmejani Istog Žorž. Foto: Marjana Mirković

19.-20. junij

41. tabor slovenskih pevskih zborov
Šentvid pri Stični
Koncert slovenskih zborov iz drugih držav

V avli OŠ Šentvid pri Stični bo na predvečer priljubljenega tabora potekal koncert slovenskih zborov iz drugih držav (Italija, Avstrija, Madžarska, Bosna in Hercegovina ter Hrvaška). Kot je napovedano, bodo nastopili naslednji zbori: ženski pevski zbor Prešernovke društva Dr. France Prešeren iz Šibenika z zborovodkinjo Ivano Šanić, moški pevski zbor SPD Valentin Polanšek iz Obirskega (Avstrija), zborovodja je Božo Hartmann, mešani pevski zbor SKD Triglav iz Splita, ki ga vodi Tatjana Kurajica, iz Sarajeva prihaja zbor Camerata Slovenica z zborovodkinjo Katarino Kikić, iz Banjaluke MePZ Davorin Jenko Društva Slovencev Triglav z zborovodjem Aleksandrom Jeremićem, iz Gornjega Senika MePZ Avgust Pavel iz Zveze Slovencev na Madžarskem z zborovodkinjo Marijo Trifus, iz Pulja pevska skupina Encijan, ki jo vodi Paola Stermotić, iz Vrha pri Sovodnjah ob Soči ženska vokalna skupina Danica z zborovodkinjo Patricijo Rutar Valič in tudi letos MePZ Slovenskega doma iz Zagreba, ki ga vodi Franc Kene in MePZ Slovenski dom KPD Bazovica, zborovodja je Franjo Bravdica.

Pevski zbori omenjenih slovenskih društev iz Hrvaške bodo tudi letos nastopili dan pozneje na taboru, na katerem bo skupno nastopilo 32 moških, 40 ženskih in 65 mešanih pevskih zborov iz Slovenije ter 10 zborov iz drugih držav.

Za pevski zbor Slovenski dom KPD Bazovica z Reke bo nastop letos posebno pomemben, saj se bo z njim od tega srečanja po več letih poslovil tudi njegov zborovodja Franjo Bravdica. Marjana Mirković

19. junij

Izlet planinske skupine na Crnopac
JV Velebit

Crnopac je območje Velebita na njegovem skrajnem jugovzhodnem delu nad Obrovcem. To je izredno močno zakraselo območje s številnimi skalnimi stebri, vrtačami, naravnimi mostovi, skozi katero je speljano nekaj ozna-

čenih in zavarovanih poti, ki so zelo zahtevne in naporne. Planinci upajo, da jih bo končno pogrelo sonce, saj je v deževnem in mokrem vremenu pohod na to območje nevaren. Na pot bomo šli z osebnimi avtomobili.

Darko Mohar

25. junij

Dan državnosti RS in RH

25. junij, 19.00

Slovenski dom KPD Bazovica
Dan državnosti RS in RH

Društvo bo tudi letos proslavilo dan državnosti, ki ga Slovenija in Hrvaška praznujeta sočasno. Kot je navada, bo prireditev obenem tudi sklenila tekočo kulturno sezono.

Na programu bo nastop folklorne skupine in recitatorjev, osrednji del pa bo izpolnil koncert mešanega pevskega zbora KPD Bazovica, ki ga bo - še zadnjič -, vodil maestro Franjo Bravdica. Večer bo namreč pomenil tudi slovo od aktivne vloge dolgoletnega zborovodje Franja Bravdice, ki bo to dolžnost v prihodnje predal novim, mladim močem, devetindvajsetletni Maji Dobrila. Franjo Bravdica je s svojim temperamentnim vodenjem zbora vselej vzbujal pozornost, v zgodovini te prve in najstarejše sekcije društva pa bo ostal ne le po najdaljšem stažu - kar dvaindvajset let -, ampak tudi po dvigu zborovskega petja na višjo raven, kar je dosegel predvsem z velikim spodbujanjem, kot pravijo pevci. Zaslužen je tudi za sodelovanje s skladateljem Josipom Kaplanom, ki je za MePZ KPD Bazovica uglasbil več pesmi Slavka Arbitra, pesnika in tudi pevca v zboru. V nadaljevanju objavljamo dopis, ki nam ga je ob tej priložnosti poslal predsednik zbora Vitomir Vitaz.

Marjana Mirković

Franjo Bravdica

Franjo Bravdica je bil rojen 5. avgusta 1933 na Cresu. Njegov glasbeni življenjepis se začena že leta 1948, ko je prišel na Reko. Od petnajstega leta starosti je član gledališča Ivan Zajc in tam je začel dolgoletno delo v gledališkem baletu, italijanski in hrvaški dramati in operatah. Kljub napornemu delu v gledališču mu je le uspelo končati glasbeno šolo Ivan Matetić - Ronjgov na Reki.

Leta 1965 je začel delati v osnovni šoli Rudolfa Tomšiča kot učitelj glasbene vzgoje. Na tem delovnem mestu se je uveljavil kot spoštovan glasbeni pedagog. Takratni otroški pevski zbor iz omenjene šole je pod njegovim vodstvom postal eden najboljših na Reki in v bližnji okolici. Potrditev njegovega dela sta priznanji Vzorni učitelj in Red dela s srebrnim vencem. Leta 1971 je začel delati s »pevsko klapo«, moškim in mešanim zborom v Jušičih blizu Opatije. Nekaj let je bil glasbeni vodja KUD Študent na Reki; nastopal je na Hrvaškem in v tujini. Potem je vodil moški zbor Fratellanza in mešani zbor Željezničar, v katerem je sodelovalo sedemdeset pevcev. Z njimi so se zvrstili kakovostni in opaženi nastopi na Reki in v širši okolici. Kot zborovodja je v vseh letih svojega delovanja ogromno prispeval k širjenju glasbene kulture in reški ljubiteljski dejavnosti nasploh, to pa sta posebno cenila pedagoga in skladatelja Josip Kaplan in Slavko Zlatič. Franjo Bravdica izredno dobro sodeluje tudi s skladateljem in zborovodjo Dušanom Prašeljem. Mešani pevski zbor KUD Lovor v Lovranu je prevzel leta 1989 kot glasbeni pedagog z bogatimi izkušnjami pri delu z zbori in z vrsto priznanj za uspešno delo. Od leta 1988 kot umetniški in strokovni vodja vodi mešani zbor KPD Bazovica na Reki.

Ne glede na to, kako ocenjujemo uspešnost posameznih vodij našega pevskega zbora, lahko rečemo, da je gospod Bravdica vodil zbor zelo strokovno, z razumevanjem, potrpežljivostjo in vztrajnostjo ter da je med pevci priljubljen. Zbor je med njegovim vodenjem izjemno napredoval in bil na vseh nastopih in gostovanjih izredno uspešen.

GORSKI KOTAR

Duomači govor v registru žive dediščine

Kot nam je sporočil prizadevni vodja etnološke zbirke družine Čop Palčave šiša Marko Smole, je domače narečje z območja Čabranske doline objavljeno kot prva enota, ki je v Republiki Sloveniji vpisana v register žive dediščine po Unescovi konvenciji na področju jezikovne dediščine. Sporočil nam je tudi, da se je med

drugim udeležil majskega pohoda po poti izseljenca Franka Trohe iz Babnega polja in imel priložnost ter čast, da je edini v narečju pozdravil udeležence prireditve - prebivalce Čabranske doline - in ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Bošnjana Žekša ter na skupni poti z njim spregovoril o težavah tega obmejnega območja. Na delavnici o živi dediščini za Slovence v Italiji je Marko Smole v Špietru predstavil skrb za dediščino na Hrvaškem, na Dnevih etnografskega filma v Ljubljani pa je bil letos znova predvajan eden njegovih filmov. Pohvalil se je tudi, da so se prvič aktivneje vključili v dogajanja ob dnevu župnije Plešče in v cerkvi so tokrat prvič brali besedilo v domačem narečju. V sporočilu še dodaja, da v sodelovanju s SKD Gorski kotar pripravljajo etnološko delavnico, ki bo v avgustu.

Palčava šiša, Plešče. Plakat.

IZ DRUGIH DRUŠTEV IN SVETOV

Društvo Slovencev v Labinu dobilo prostore

Potem ko se je predsednik Sveta slovenske narodne manjšine Istrske županije Vinko Knez letošnjo pomlad podal v aktivno reševanje prostorske stiske društev v Buzetu, Poreču in Labinu, so tu prvi dosežki. Društvo Lipa v Buzetu ima prostor, ki pa še ni primeren za vselitev, naslov pa je, kot nam je sporočila predsednica Društva Slovencev v Labinu Silva Šutar Vujičić, dobilo tudi njihovo društvo. Od mestnih oblasti so prejeli dopis o zagotovitvi prostorov za delovanje društva, sicer skromne kvadrature, a dovolj za začetek. Gre za prostor v desnem krilu pritličja v poslojpu Podjetniškega inkubatorja v Labinu, za ureditev in opremo bodo zaprosili na prihodnjih razpisih. Naslov: Društvo Slovencev, Katuri 17, 52220 Labin.

Marjana Mirković

Zadar: Tretja likovna kolonija in dan kulturne raznolikosti

SKD Lipa iz Zadra je tudi letos organizirala likovno kolonijo, ki je od 17. do 21. maja potekala v bližnjem Turnju. Zapis o tem nam je poslala predsednica društva Darja Jusup, tako kot o mednarodnem dnevu kulturne raznolikosti, ki so ga 22. maja zaznamovali v Zadru, v organizaciji Koordinacije narodnih manjšin z območja Zadrske županije, v kateri sodelujejo predstavniki vseh sedmih manjšin, med njimi tudi slovenske, ki jo že drugi mandat predstavlja Darja Jusup.

Sviben 2010, Turanj 21. maj-5. junij, razstava

V Turnju, v prostorih KUD *Maslina*, je bila 21. maja ob 19.00 uri odprta razstava slikarjev amaterjev, ki so se udeležili likovne kolonije Sviben 2010 v Turnju. Svoja dela so tokrat postavili na ogled: Nada Pia Bajto, SKD Lipa (Zadar), Dragan Karlo Došen, samostojni umetnik, član Hrvaške skupnosti samostojnih umetnikov (HZSU) in Hrvaškega društva likovnih umetnikov (HDLU) ter Slovenskega doma KPD Bazovića (Reka), Adica Dobrić Jelača in Stanka Novković, članici kreativne delavnice Šopek iz društva SKPD Slovenski dom (Zagreb), Zrinka Majica, članica likovne sekcije SKD Lipa (Zadar), Marija Balen iz Sv. Filipa in Jakova, članica likovnih društev Špark in Auron iz Zagreba, Boža Jambrek iz Šentjerneja, vključena v likovno društvo Mavrica v Novem mestu, tako kot Vera Lukšič iz Dolenjskih Toplic, ki je tudi članica Slovenske likovne zveze, Ivan Kosmos, vodja likovne sekcije v SKD Triglav (Split) in član splitskega slikarskega društva Emanuel Vidović, ter Jože Arzenšek, vodja in organizator kolonije, dolgoletni član društva revirskih likovnikov Relik iz Trbovelj in vodja likovne sekcije SKD Lipa (Zadar).

Kolonijo in zbiranje umetnikov je organiziralo SKD Lipa Zadar pod vodstvom Darje Jusup in Jožeta Arzenška, tudi letos pod pokroviteljstvom Turističnega urada občine Sv. Filipa in Jakova in v okviru prireditve Mednarodni dan kulturne raznolikosti pod pokroviteljstvom Mesta Zadar in Zadrske županije.

Pet dni slikanja v Turnju

»Naložili smo si veliko nalogo: organizirati likovno kolonijo. To je bila že tretja likovna kolonija, ki nam jo je uspelo izpeljati do razstave. Skupno je sodelovalo deset slikarjev amaterjev in zdaj se veselimo njihovih izdelkov,« je na odprtju razstave rekla Darja Jusup. Slikarjem amaterjem iz slovenskih društev so se pridružili še likovni amaterji iz Zadra, Sv. Filipa in Jakova ter Turnja. Slikali so in se družili celih pet dni. V petek, 21. maja, pa so postavili razstavo, ki privlači pozornost domačinov in gostov.

»Večina teh slikarjev ima bogate umetniške življenjepise, večkrat so razstavljali samostojno in na skupnih razstavah po več mestih Slovenije, Hrvaške in v Evropi, posebno v Nemčiji,« je povedal Jože Arzenšek in vsakega udeleženca posebej predstavil, tako kot njihova dela, razstavljena v Turnju.

Dogodek za Turanj

»To je veliki dogodek za naš kraj,« je izjavila predsednica sveta filipjakovske krajevne skupnosti Turanj Jovita Pirović, pozdravne besede, pohvale in priznanja pa je izrekel tudi župan Sv. Filipa in Jakova Igor Pedišić, ki je med gosti posebej pozdravil obiskovalce iz Črne na Koroškem, njihovega župana Janeza Švaba in Folklorno skupino Gozdar pod vodstvom Gorazda Mlinška, ki je sodelovala v kulturnem programu. Direktorica turističnega urada občine Sv. Filip in Jakov Klara Eškinja Glavan se je udeležencem zahvalila za uspešno predstavitev mesteca. Tokrat sta nas obiskali še tajnica Slovenske izseljenske matice Vesna Vukšinić in likovna kritičarka Monika Ivančič Fajfar, ki je dogajanja na predstavitvi del slikarjev amaterjev spremljala v strokovnem pogledu.

»Naša Črna na Koroškem je znana predvsem po kralju Matjažu, v novejšem času pa po športnikih, predvsem Tini Maze, smučarki,« je v nagovoru, za katerega je prejel velik aplavz, med drugim povedal Janez Švab.

V kulturnem programu ob odprtju razstave je med drugimi predstavil tudi pevski zbor turjanskega KUD *Maslina* pod vodstvom Božidarja Budanovića, v njem pa prepevata članici našega društva SKD Lipa, Ruža Arzenšek in Fani - Frančiška Ivanović.

Ta zanimivi dogodek, ki ga je s koroškimi narodnimi plesi in pesmijo sklenila Folklorna skupina Gozdar, bomo po napovedi organizatorja ponovili tudi prihodnje leto.

Povzeto po zapisu Darje Jusup

Udeleženci likovne kolonije. Arhiv SKD Lipa.

Zadar: Mednarodni dan kulturne različnosti

Koordinacija narodnih manjšin z območja Zadrske županije je v mladinskem domu v starem delu Zadra na Polotoku 22. maja že petič zapovrstjo zaznamovala Mednarodni dan kulturne različnosti. Prireditev je potekala v sodelovanju z županijskimi in mestnimi oblastmi.

»Lepo je, da smo se zbrali iz raznih krajev županije in Hrvaške, ki je naša skupna domovina, v katero je vsak od nas prinesel delček svojih običajev, tradicije in s tem prispeval k tej slovesnosti,« je rekel namestnik župana Zadrske županije Stanko Zrilić.

Podžupan Zadra Darko Kasap pa je v čestitki ob tem dnevu poudaril, da je sodelovanje z narodnimi manjšinami izvrstno in želi, da se tako nadaljuje tudi v prihodnje.

Slovesnost se je začela s kulturnim programom, v katerem je sodelovalo vseh sedem narodnih manjšin, Slovenci pa smo se predstavili z nastopom Folklorne skupine Gozdar iz Črne na Koroškem, pod vodstvom Gorazda Mlinška, predsednika društva. Predstavili so koroške narodne pesmi in ples, s katerimi »opisujejo« koroško šego stelerajo. Razen v pesmi in plesu so gosti lahko uživali v številnih kulturnih specialitetah, ki so jih pripravile pridne

roke članic SKD Lipa Zadar. Predstavili smo se s koroško skuto s čebulo in bučnim oljem, pravi koroškimi črnimi kruhom, joto z bujto repo, belokranjsko pogačo, več vrstami suhega pečiva, z najbolj znanimi janeževimi upognjenki, vseh vrst poticami, od kočevske, orehove, pehtranove, rožičeve do makove, pa še in še, vse pa smo zalili z vinom iz Privlake, Briševa in Poljic in, kot se je duhovito vprašal Žan Morović, voditelj prireditve, ali so ta vina iz mest v bližini Maribora?!

Po končanem nastopu so si gostje Slovencev v Zadru, Folklorna skupina Gozdar iz Črne na Koroškem, ogledali še Muzej antičnega stekla v Zadru, kjer je trenutno razstavljen bronasti kip iz 4. st. pred našim štetjem, Apoksiomen, najden v podmorskem svetu Lošinja.

Darja Jusup

Nastop skupine iz Slovenije. Arhiv SKD Lipa.

Primorska poje 2010 KD Vatroslav Lisinski, Zagreb

V okviru letošnje revije Primorska poje je 16. maja v dvorani Vatroslav Lisinski v Zagrebu tudi v hrvaški prestolnici potekal eden izmed koncertov. Gostitelj je bil MePZ SKPD Slovenski dom, ki ga vodi Franc Kene, gostili pa so šest pevskih zborov, ki so prišli iz Ilirske Bistrice, Doline pri Trstu, Senožec, Nove Gorice in Koprca. Kot je na spletni strani Sveta slovenske narodne manjšine mesta Zagreb zapisala tajnica Agata Klinar Medaković, je predsednik SKPD Slovenskega doma v Zagrebu Darko Šonc v nagovoru pozdravil vse primorske pevce in ljublitelje slovenske pesmi. Z veseljem je poudaril, da se slovenska kulturna dediščina ohranja tudi čez mejo ter zaželel, da bi se revija pevskih

zborov v Zagrebu nadaljevala tudi v prihodnje. Predsednik Zveze pevskih zborov Primorske Anton Baloh se je med drugim zahvalil gostitelju za prijetno vzdušje in uspešno organizacijo prireditve, ki je edinstvena v mednarodnem prostoru in že 41. po vrsti. Zagrebškim Slovencem je na srce položil željo, *da še naprej ohranjamo slovensko besedo in slovensko pesem*. Primorska poje je letos posvečena dvema dogodkoma, ki sta tragično in odločno zaznamovala Primorce: požig Slovenskega narodnega doma v Trstu, ki je pred 90 leti grenko odjeknil v tem prostoru, in brutalen poboj junakov na Bazoviški gmajni pred 80 leti. Vir: www.slovenci.hr
Marjana Mirković

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

Secesija ICR

Založniški center Reka (ICR) je 6. maja v mestnem muzeju predstavil novo knjigo z naslovom *Secesija v arhitekturi Reke* avtorice Julije Lozzi Barković. Zajetna in zelo lepo oblikovana knjiga z bogato in zanimivo vsebino na enem mestu prinaša sad dolgoletnega znanstvenoraziskovalnega dela avtorice, predavateljice na oddelku za umetnostno zgodovino na reški filozofski fakulteti. Del gradiva je bil že objavljen, dodana pa so nova raziskovanja, s poudarkom na urbanističnem razvoju mesta, stanovanjski in javni arhitekturi ter objektih za oddih in rekreacijo.

Knjiga najprej obravnava Reko na začetku dvajsetega stoletja, zatem pa Sušak v tem obdobju. Prvi del tako obsega poglavja o urbanističnem načrtovanju, reški gradnji v okviru srednjeevropskega kulturnega kroga, Dunaju na prehodu stoletij, odzivih za in proti novemu stilskemu izražanju, o avtorjih projektantih in naročnikih, stanovanjski gradnji, kot so najemniške in delavske hiše, stanovanjsko-poslovne zgradbe in vile, o državni gradnji, kamor sodijo sodna palača, stanovanjsko-poslovne palače, banke, vojašnice, šole, ter o komunalni gradnji, kot so sirotišnica, klavnica, ribarna, šole in zdravstvene ustanove. Posebno

poglavje je namenjeno objektom za oddih in rekreacijo, kot so hoteli, kopališča, trgovine, kioski, kulturno-umetniški objekti in druga zbirališča.

Secesijska dediščina Sušaka pa v drugem delu obsega stanovanjsko gradnjo z najemniškimi hišami in vilami, državno gradnjo z uradom za gozdarstvo in regionalno upravo ter komunalno gradnjo s prvo tržnico in ljudsko šolo. Pozornost je namenjena tudi objektom za oddih in rekreacijo, kot so kopališča, sanatorij Pečine in hotel Jadran.

Pri gradnji in z njo povezanimi posli so bili takrat na Reki in Sušaku dejavni tudi poslovneži slovenskega rodu, iz družin, omenjenih že v študiji *Fluminensia slovenica* avtorja Irvina Lukežiča iz leta 2007, navaja pa jih tudi Secesija, pri čemer vsekakor izstopa ime Venceslava Celligoia, ki med domačimi inženirji na Reki velja za enega najbolj cenjenih in plodnih.

Študija *Secesija* je izšla v zbirki *Fluminensia*, urednica je Vlasta Hrvatin - Smetko, strokovna redaktorica Daina Glavočič, grafično pa jo je oblikovala Vlasta Rožman.

Marjana Mirković

NESPREGLEDANO

Avtobus Pulj-Ljubljana

Tajnica SKD Istra iz Pulja Jasmina Ilič Draković nam je sporočila, da so naposled dobili tudi neposredno avtobusno povezavo s Slovenijo. Podjetje Fils, d. o. o., iz Pulja je v sodelovanju z ljubljanskim podjetjem Rancas, d. o. o., uvedla vsakodnevno povezavo na relaciji Pulj-Rovinj-Poreč-Portorož-Koper-Ljubljana, z odhodom iz Pulja ob 18.00 uri in prihodom v Ljubljano ob 22.30, iz Ljubljane pa je odhod ob 9.30 in prihod v Pulj ob 14.15. Informacije: tel.: +385 52 383 000, +386 1 2344 600.

Naj dodamo, da avtobus z Reke proti Ljubljani odpelje ob 8.10, tja prispe ob 10.50, v nasprotno smer pa vozni red določa odhod iz Ljubljane ob 15.30 in prihod na Reko ob 18.10. Več: www.autotrans.hr
Marjana Mirković

Izlet v Ljubljano OŠ Pečine

Skupina osnovnošolcev, ki na osnovni šoli Pečine na Reki obiskuje izbirni pouk slovenščine, je pod vodstvom učiteljice Vide Srdoč, ki nam je poslala naslednji prispevek in fotografije, obiskala slovensko prestolnico:

»V četrtek, 13. maja, smo šli na izlet v Ljubljano. Na izlet je šlo 30 učencev OŠ Pečine, ki obiskujejo pouk slovenščine kot izbirni predmet, in tri učiteljice (Marija, Christiana in Vida). Krenili smo ob 7. uri izpred šole. Formalnosti na meji so bile kmalu opravljene. Na poti po avtocesti smo se ustavili na počivališču Lom. Pot nas je vodila mimo Ljubljane do arboretuma Volčji Potok in tam smo si ogledali razstavo dinozavrov. Kljub dežju in blatu so bili učenci navdušeni. Potem smo se v avtobusu preoblekli in preobuli. V Ljubljano smo prišli okrog poldneva in si ogledali staro mestno središče: mestno hišo, Robbov vodnjak, Ljubljaničo, Tromostovje, Prešernov spomenik in tržnico. Na kosilo smo bili povabljeni v Vodnikov hram in se tam sestali z gospo Veroniko Pirnat iz Zavoda za šolstvo RS in gospodom Romanom Grudnom iz ministrstva. Gospa Pirnat nam je organizirala vse obiske, vstopnice, kosilo in vozovnice za vzpenjačo pa je plačal zavod. Dobili smo tudi razglednice Ljubljane in napisali pozdrave staršem v slovenskem jeziku. Kosilo je bilo odlično. Prav vsi smo vse pojedli. Kaj

ne bi, ko pa so bili pomfrit, solata, puranji dunajski zrezki in pijača. Potem smo se s vzpenjačo peljali na Ljubljanski grad in nazaj dol. Okrog štirih smo bili v živalskem vrtu. Nekaterim so bile všeč zebre, drugim slon, tretjim spet žirafa. Videli smo tudi kače. Navdušile so nas opice s svojimi norčijami. Učenci pa so bili zelo veseli igrati, ki so jih za človeške opice pripravili v živalskem vrtu. Pred odhodom smo videli še hranjenje tjujnjev, kar je bila posebna predstava. Ob vrnitvi smo se še enkrat ustavili na Lomu, seveda z druge strani avtoceste, kjer tudi imajo igrala. Domov smo srečno prišli okrog pol devetih zvečer.«

Vida Srdoč

AKTUALNO

Ljubljana: Narod si bo izbral svobodo sam!
Proslava ob 65. obletnici osvoboditve

Osrednja slovesnost ob dnevu zmage, z naslovom Narod si bo pisal sodbo sam!, je potekala osmega maja na Prešernovem trgu v Ljubljani, slavnostni govornik pa je bil predsednik RS dr. Danilo Türk. *Odpor proti okupatorju in partizanski boj bosta v našem zgodovinskem spominu ostala temeljni pozitivni vrednoti*, je med drugim dejal v svojem nagovoru in poudaril, da je bil slovenski narod v tem usodnem svetovnem spopadu na pravični strani, ki je bila tudi zmagovita stran. *In prav ta zmaga pravične strani je našemu narodu zagotovila pravico do obstoja in pravico do dostojanstva. Vrnila mu je Primorsko in ustvarila realne možnosti za razvoj in poznejšo osamosvojitve. Dan zmage je bil velik dan za slovenski narod*. Odpor proti okupatorju in partizanski boj bosta, kot je prepričan Türk in so zapisali na spletni strani www.rtvsllo.si, v našem zgodovinskem spominu ostala temeljni pozitivni vrednoti. Spomnil je na trpljenje in številne žrtve, tako med partizani kot civilisti in interniranimi v koncentracijska taborišča, ki bodo ostala v našem zgodovinskem spominu kot simbol nečlovečnosti in kršitev mednarodnega prava. Spregovoril je tudi o *izrabi partizanskega boja za legitimiranje revolucionarnega nasilja*, kar je storilo vodstvo komunistične partije, a vseeno poudaril, da to ne more biti opravičilo za tiste, ki so se skupaj s silami fašizma in nacizma postavili proti partizanstvu. *Upor proti komunizmu ne upravičuje prisege okupatorju*, je dejal in dodal, da tudi upor proti okupatorju ne upravičuje povojnih kršitev človekovih pravic, med katerimi so bile tudi izjemno grobe in množične kršitve.

9. maj, dan miru

Ljubljana 9. maja praznuje dan miru, v spomin na osvoboditev 9. maja 1945, ko so v zgodnjih jutranjih urah v mesto vkorakale enote 29. divizije in 7. korpusa slovenske partizanske vojske. Ob peti uri zjutraj je sirena na železniški

postaji oznanila, da je okupacije konec, partizanom pa je nemške enote uspelo premagati le dve uri pred tem, čeprav je brezpogojna kapitulacija vseh nemških oboroženih sil začela uradno veljati že 8. maja ob 23. uri. Že dopoldne so na Magistratu izobesili zastavo, dan za tem pa je v mesto prišla narodna vlada Slovenije, imenovana petega maja v Ajdovščini. Deveti maj je v statutu Mestne občine Ljubljana zapisan kot dan miru. Več www.rtvsllo.si

Pot ob žici okupirane Ljubljane

Tudi letos pa je potekala tradicionalna, že 54. po vrsti, Pot ob žici okupirane Ljubljane, pohod po 35 kilometrov dolgi poti, organiziran v spomin na italijansko okupacijo, ko so Italijani mesto obdali z bodečo žico. Več na spletni strani www.rtvsllo.si. Teka na omenjeni poti se je vrsto let redno udeleževal tudi predsednik SKD Triglav iz Splita, Boštjan Matjaž Kordiš. Marjana Mirković

Večji nadzor nad porabo sredstev

Svet za narodne manjšine RH je zaradi natančnejšega spremljanja porabe proračunskih sredstev, dodeljenih organizacijam narodnih manjšin, te obvezal k rednim poročilom o trimesečni in polletni porabi, ki morajo biti posredovana na predpisanih obrazcih in v skladu s sprejetimi merili. Društva so tudi opozorili, da bodo njihovo finančno poslovanje letos začeli pregledovati tudi z obiski na terenu. Svet za narodne manjšine RH je manjšinskim krovnim organizacijam oziroma društvom za delovanje in založniško dejavnost z informiranjem za letos skupno odobril sredstva v znesku 41.843.800,00 kn. Zveza slovenskih društev oziroma deset društev (Zagreb, Karlovec, Pulj, Osijek, Reka, Lovran, Šibenik, Zadar, Split in Dubrovnik) od skupno štirinajstih pa so prejela donacijo v skupnem znesku 835.900,00 kn. Marjana Mirković

Stanko Vraz (Jakob Frass)
(Cerovec, 1810-Zagreb, 1851)
200 let od rojstva

30. junija mineva 200 let od rojstva pesnika in kritika Stanka Vraza, čigar ime je povezano z

domoljubno dejavnostjo in ilirskim gibanjem. Stanko Vraz, prepričan, da bo zaradi majhnosti šele ilirizem na podlagi štokavskega kot skupnega knjižnega narečja dovolj trden temelj za večji razvoj slovenske in hrvaške književnosti, se je temu gibanju v celoti predal, preselil v Zagreb in odtlej pisal v ilirskem (hrvaškem) jeziku. *Čeprav je ilirizem pomenil možnost predvsem kulturnega sodelovanja Slovencev in Hrvatov in ni izključeval narodne individualnosti, je bila vendarle zavest o samostojnem slovenskem jeziku in kulturi že tako močno razvita in utrjena, da se ni mogel zares prijeti in razrasti, je v razstavnem katalogu Ustvarjalci dveh kultur (NUK 2006) med drugim zapisal dr. Mihael Glavan. Zavračala ga je že tradicija od Trubarja prek Kopitarja in Čopa, energično pa ga je odklonil tudi vodilni pesnik France Prešeren v svojem programskem pismu Stanku Vrazu (1840), pa tudi s svojimi duhovitimi epigrami (Bahači četvero bolj množnih Slave rodov). Dokončno je seveda odločila pragmatična jezikovna praksa, ki je v 1. polovici 19. stoletja ustalila slovensko jezikovno normo tudi v strokovnem in publicističnem pisanju. Uveljavila pa se je Gajeva črkopisna reforma, ki je poenostavila predvsem zapisovanje zlitih glasov.*

Ob jubileju bodo v Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani odprli razstavo z najstarejšimi izvodi njegovih del in revij, ki jih je urejal (Kolo, Danica), ter gradivom, ki zadeva obdobje, ko je bil tajnik Matice ilirske. Na ogled bodo tudi Vrazovi rokopisi, ki jih hrani NUK, ter prevedena dela in njegov zbirateljski opus narodnega blaga.

Na Hrvaškem se po Stanku Vrazu imenuje slovensko društvo v Osijeku, in kot pravi tajnik Zvonko Horvat, so *hoteli imeti znano ime, ki povezuje Slovenijo in Hrvaško. To ime je bilo idealno, ker je Stanko Vraz znani slovenski in hrvaški pisatelj. V Osijeku blizu društva obstaja tudi ulica z njegovim imenom.* Povezavo med zgodovinskim življenjem in delom Stanka Vraza ter delovanjem društva po njegovih besedah nakazuje tudi literarno ustvarjanje predsednice društva, književnice Sabine Koželj Horvat.

Obletnico rojstva Stanka Vraza pa bo počastil Svet slovenske narodne manjšine Mesta Zagreb s polaganjem venca pred spominsko ploščo na

poslopju mestnega muzeja v Opatički ulici - v neposredni bližini je tudi Vrazovo sprehajališče - in pred njegov spomenik v parku pred Samoborskimi muzejem. Tam bo potekala tudi slovesnost z recitalom Vrazove Ljubezenske poezije, v muzeju pa bo organiziran ogled zbirke o ilirskem preporodu, kot je na spletni strani sveta napovedala tajnica sveta Agata Klinar Medaković.

Marjana Mirković

Odprta prenovljena Bolnica Franja

22. maja je bila odprta prenovljena partizanska bolnišnica Franja, skoraj popolnoma uničena v povodnji leta 2007. Za ohranitev tega pomembnega kulturnozgodovinskega spomenika druge svetovne vojne pri nas bo tudi v prihodnje skrbela občina Cerkno ob strokovni podpori idrijskega mestnega muzeja in drugih pristojnih institucij.

Bolnišnica je začela delovati 23. decembra 1943 v soteski Pasice v Dolenjih Novakih pri Cerknem. 22. januarja 1944 je njeno vodenje prevzela dr. Franja Bojc Bidovec, po kateri je bolnišnica dobila ime, in ostala s krajšimi prekinitvami upravnica do konca vojne. Bolnišnica je bila zgrajena za zdravljenje ranjencev in težjih bolnikov na območju 9. korpusa slovenske partizanske vojske, ki se je proti koncu leta 1943 na Primorskem in v delu Gorenjske srdito spopadala z Nemci. Dostop je med vojno potekal po potoku Čerinšičica, ki teče skozi sotesko, ranjencem pa so pred prenosom do bolnišnice celo zavezovali oči. Čeprav je za obstoj bolnišnice vedelo veliko okoliških prebivalcev, je sovražnik ni odkril. Do konca vojne se je v Franji zdravilo okoli 1000 borcev, tudi tujcev, in prav zato, ker so zdravili tudi tujce in celo pripadnike sovražnih enot, je bolnišnica obenem tudi simbol zaveze zapovedim ženevske konvencije, ki med drugim določa ravnanje z vojnimi ujetniki, in večno veljavnim humanističnim vrednotam.

Po koncu druge svetovne vojne so bolnišnico Franjo spremenili v muzej, saj je bil objekt prepoznan kot zgodovinski spomenik in turistična zanimivost, dobil je znak evropske dediščine ter priznanje Ameriškega združenja letalcev - vojnih veteranov. Za ogled so jo uradno odprli 19. maja 1946, za kulturni spo-

menik je bila razglašena 1952, za spomenik dr-
žavnega pomena leta 1999, od leta 2000 pa je
vpisana na poskusni seznam svetovne dediščine
pri Unescu, razmišljajo pa tudi o tem, da bi jo
vpisali na Unescov seznam krajev kulturne de-
diščine. Njen pomen za evropsko kulturo, sku-
pno evropsko identiteto in vrednote pa pou-
darja znak evropske kulturne dediščine, prejet
leta 2007. Več: www.rtvslvo.si

Marjana Mirkovič

Š ŠTUDIJ IN ŠTIPENDIJE V RS

Visokošolski študij fotografije v Sloveniji

Na Visoki šoli za storitve (VIST) bo v triletnem
dodiplomskem programu oziroma prvi bo-
lonjski stopnji mogoče študirati fotografijo v
Sloveniji. To je edini visokošolski študij foto-
grafije, zasnovan na seznanitvi s teorijo in zgo-
dovino fotografije ter tehnikami in praktičnimi
aplikacijami na vseh bistvenih področjih foto-
grafije in z bogatim spremljevalnim znanjem,
ki diplomantom zagotavlja širše zaposlitvene
možnosti. Program je akreditiran pri Svetu RS
za visoko šolstvo, študij je redni in izredni,
šola pa omogoča tudi delni študij oziroma iz-
popolnjevanje ter upošteva doseženo znanje.
Informativni dan za visokošolski študij fotogra-
fije v študijskem letu 2010/2011:

2. 9. 2010 ob 18.30 in 16. 9. 2010 ob 18.30
v prostorih VIST na Vodnikovi 126 v Ljubljani,
več: http://vist.si/fotografija/programi_fotografija.htm

Marjana Mirkovič

Študij ekonomskih in inženirskih znanosti

Fundacija Rochus in Beatrice Mummert v so-
delovanju s Fundacijo Robert Bosch podeljuje
štipendije za študij ekonomskih in inženirskih
znanosti novi generaciji bodočih menedžerjev
iz držav Srednje in Jugovzhodne Evrope. Rok za
prijavo je vsako leto od 1. septembra do 1. no-
vembra za začetek študija v zimskem semestru
Več: <http://www.sklad-kadri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=151>

Zoisove štipendije

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije je
objavil poziv za dodelitev Zoisovih štipendij za
šolsko/študijsko leto 2010/2011. Rok za odda-
jo vloge je 8. september 2010 za dijake in 6.
oktober 2010 za študente.

Več: <http://www.sklad-kadri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=1207>

Javni razpis štipendij za doktorski študij tujcev v RS (91. JR)

Predmet razpisa je štipendiranje tujih drža-
vljanov za doktorski študij naravoslovja, tehni-
ke ali medicine na visokošolskih izobraževalnih
institucijah v RS za študijsko leto 2010/2011
ter do konca doktorskega študija. Rok prijave
je 22. september 2010.

Več: <http://www.sklad-kadri.si/index.cgi?jezik=slo&kat=1221>

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Uradne ure:

ponedeljek-petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 000, faks: + 385 1 61 77 236

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Konzularne informacije

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

konzularni pult (v uradnih urah za stranke):

tel.: + 385 1 63 11 013, + 385 1 63 11 026

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure

konec tedna in med prazniki: 24 ur;

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00